

Editorial: El Dret dels mercats

Els governs i els pobles a vegades ho oblidem, però el cert és que la qualitat i l'estabilitat institucional són factors fonamentals per al desenvolupament econòmic i, amb ell, per al desenvolupament cultural i social. D'anys ençà (des de Coase i els institucionalistes) els economistes han estudiat amb sistema quelcom que molts juristes al llarg de la història han entès molt bé: el marc jurídic i institucional que proporciona protecció als drets individuals -i no per casualitat, el de propietat no en seria l'últim- i evita l'expropiació, per altres o pel poder polític, dels fruits de l'esforç i la inversió és de primera importància econòmica. Aquest marc és condició fonamental (potser, aïlladament, la més important) per al desenvolupament de mercats amplis i eficaços, que expliquen el benestar econòmic de moltes societats d'avui i, de pas, la manca de benestar d'altres. Des de fa menys anys, els econometristes han començat a aplicar a aquestes matèries tota la potència instal·lada de l'econometria moderna, cosa que, unida a la potència de càlcul dels ordinadors, així com a la varietat de dades de què avui gaudim, sembla que ens ofereix proves irrefutables d'aquestes hipòtesis, tal vegada oblidant en excés que les variables jurídiques són nítides només d'una manera enganyosa i que són inevitablement valoratives. En tot cas, el paper del sistema jurídic com a marc de referència de les estructures de mercat d'una societat mai no ha estat com avui tan a la vista de les ciències socials i de grans institucions impulsores i constructores de polítiques públiques a tot el planeta, com ara el Banc Mundial.

Però les normes jurídiques no només es limiten a traçar aquest entramat general de drets i remeis que permet que els mercats arranquin. Sovint, les regles de Dret entren fins el fons en algun d'aquests mercats per tal de determinar amb gran detall les vies del seu transcurs. És el cas, per citar dos exemples allunyats entre sí, dels mercats de valors i dels mercats de treball.

Fa molt poc, el Consell de les Comunitats Europees ha aprovat una Directiva del Parlament i del Consell relativa a les pràctiques comercials deslleials en els mercats de consum, una de les peces recents més destacades de la col·lecció de normes d'intervenció profunda en els mercats, en aquest cas, en els de relació directa entre empreses i consumidors per a tota classe de béns i serveis. La recent Directiva suposa un pas més en el procés uniformitzador del Dret dels mercats en benefici d'un vertader mercat interior en què puguin confiar empreses i consumidors per tal d'orientar llurs comportaments. Per a això, estableix una clàusula de mercat interior (o de mutu reconeixement), que fa que, d'ara en endavant, en matèria de pràctiques comercials, les empreses europees només s'hagin d'adequar a les regles del seu país d'establiment, ja sigui la hiperregulada França o la -avui- molt menys regulada Estònia. Fa ben poc, una clàusula similar en la fallida Directiva de liberalització dels serveis horroritzà mitja Europa, i sobretot les empreses instal·lades en els països més regulats. La nova norma, a més, harmonitza del tot, sense cap marge ja per elevar nivells de "protecció al consumidor", les nocions que d'ara en endavant hauran d'utilitzar els advocats, els tribunals i les agències reguladores de tots els Estats Membres

per bregar amb pràctiques comercials enganyoses (per acció i per omissió) i amb pràctiques comercials agressives. El Dret de la competència deslleial i de la protecció del consumidor ja no tornaran a ser els mateixos a Europa.

InDret sempre s'ha preocupat pels factors reals que incideixen en l'aplicació efectiva (no la que s'ossifica en les definicions legals i en els Codis) de les regles jurídiques sobre els éssers humans reals. Per aquest motiu ens agradaria poder comprovar si els operadors jurídics europeus faran ús del coneixement disponible, que ja és molt, en matèria de psicologia cognitiva, comportament del consumidor i economia de la informació, que fa falta per intervenir amb judici en un àmbit essencial de la vida econòmica com és el dels mercats de consum. No volem revelar el nostre pronòstic, però sí volem constatar que el sistema jurídic com a Dret dels mercats continua viu i en expansió.

Fernando Gómez Pomar